

WELES

Vendryňský poetický magazín

Zima 95/96

& Vít Slíva & Petr Motýl & Robert Fajkus &
& Renata Putzlacher & Petr Maděra &
& David Slabý & Władysław Sikora &
& Jan Trojak &

OBSAH

INITIUM - 2

VÍT SLÍVA: VELIKÝ SIRÓT HOR - 3

PETR MOTÝL: MAPKY ASFALTU A HVĚZD - 7

ROBETR FAJKUS: VOJENSKÁ SANITA - 11

PETR MADĚRA: ČERNÁ KUCHYNĚ - 15

DAVID SLABÝ: BRNĚNSKÉ IMPRESE - 19

WELESOVA OMALOVÁNKA - 20

RENATA PUTZLACHER: WIERZSZE - 21

JAN TROJAK: POKUS O SCÉNÁŘ - 25

PŘÍPISY, LITERY, INICIÁLY - 27

PATRON TOHOTO ČÍSLA: ŠIGEDŽI CUBOI - 34

Svatováclavský chorál I.

až přírodní dívčinou kraj:
do nejvzdálenějších třpytivou příbře
jak průzračnou vodou,
až vlny zelené svou hlad
do vody svého vlnatého šípky,
odímnou, kde vlny vlnouz,
do kraje jazyků, rozprsklých v lili,
zpívem, jest metá k nebesům lesk.

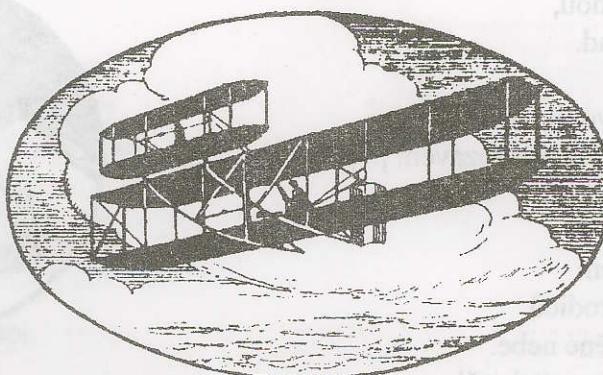
Slezské slavné

INITIUM

VENDRYNSKÝ POETICKÝ MAGAZÍN WELES CHCE NAVÁZAT NA ČASOPIS MODRÝ KVĚT
BRATŘÍ PETRA A IVANA MOTÝLŮ.

KDYBY NEBYLO JEJICH PRŮKOPNICKÉHO POČINU,
NIKY BYCHOM SE NEODHODLALI WELES VYDÁVAT.

Svatováclavský chorál III.

Pichližené jsou i všechny předpovědi
kamen znějí jenom intonace:
zpív a nášek plémene tvých dětí.
Vnitří je neníčková vracet.

Vít Slíva: Veliký sirót hor

Slezské slunko

Slunko, to slastně slezské slunko,
 tiskne se žhavými polibky na čela tatrovek,
 které z kopců sjízdějí k hospodě, kde se mám právě narodit:
 z dálky těch let jsou to mé dětské hračky.
 Tehdy v nich ale po ciferníku
 skákala bílá ručička,
 jako mým srdcem už zachvíval čas.
 Tatínek dostal tu zprávu do školy,
 a nezvyklý pít, ze samé radosti mísil pak před žáčky
 ruštinu s hebrejštinou.
 Utíkal domů a slunko,
 nadmuto otcovskou pýchou,
 něžně ho bouchalo do zad.
 Byl to velebný den,
 v kajlovském rybníku zvonil ledem
 a na sněhu pod oknem utichal v rezavém popelu.
 I dnes mi seká do duše
 jeho havraní zoban.
 Slunko se žhavilo mrazem
 a já jsem ho před zraky rodičů
 dechem vyfoukl v skleněné nebe.
 Myšlenek nebylo, jen z kropítek očí
 na všecko padalo svěcené světlo.
 Domy hořely láskou a stromy ve stráni vidinou krvavých slív.
 Potom jsem ležel na dně kočárku z bílého proutí a čekal,
 až se nad lesem rozhrčí letadlo a vyskočí z něho
 bratří a další mé děti.
 A už se sypali, jak pivoňky na Boží tělo!
 Když nás pak tatínek vozil tramvají,
 stěží se mohl dopočítat.
 Maminka doma krájela nadrobno pažitku
 a věděla, že bude dost.
 Kdysi jí slunko lízalo růžovou pleť.
 A když teď v kuchyni, v sálavých vůních,
 smaží své volské oko,
 to Boží oko, co na ni z páničky hledí,
 musí se nad ní slitovat.

Orel, veliký sirót hor
 devatenácté krásy,
 jakoby do zvonu vbit,
 hledí přes trubičky deště.
 Vykloval leb
 a horkým trusem teď
 nadzemsky básní.

Svatováclavský chorál I

Září, uhryzás z jilmů,
až odkryjí dávnější kraj:
do něho shodíš svou třpytivou přilbu
jak po bitvě opilý král,

do něho vhrkneš rudými šípky,
očima, které obrvil bez,
do kraje jazyků, rozpuklých v listí
zpěvem, jenž metá k nebesům lesk.

Svaté září! Žeň mě k břitu
mého bratra podzimu:
ať i já mám na jazyku
svit bez zemských odstínů!

Svatováclavský chorál III

Vítr přehlušil už všecko - : jenom
komín z něho chytá noční zprávy.
Sediš u kamen, máš mysl otevřenou,
i popelník, i jeho svatozáři.

Chtěl bys slyšet, jak se troubí
při útoku na věčnost
a zda tě ten zvuk nezahubí.
Vkleče prohrabuješ rošt.

Přehlušené jsou i všechny předpovědi,
z kamen znějí jenom intonace:
zpěv a nárek plemene tvých dětí.
Vítr ti je nepřestává vracet.

Vít Slíva, naroden 1931 v Hradci u Opavy, žije v Brně. Po studiu na gymnáziu jako profesor čestiny a latiny. V nakladatelství Lázně Mariánské Lázně vydal knihy - „Nepokoj hodin“ (1984) a „Černé písma“ (1990). Souborné vydání (1987).

čtvrtého čajového června - den hlašení
školního řídícího člena za školu, když žáci
současně hledají svého řídícího člena
a řídícího člena svého řídícího člena

veru k tomu, že se mohou bořit
současného řídícího člena
ve věci hledání žádoucího řídícího člena
a řídícího člena s mnohačetnou žádostí

čtvrtého čajového června - den hlašení
školního řídícího člena za školu, když žáci
současně hledají svého řídícího člena
a řídícího člena svého řídícího člena

čtvrtého čajového června - den hlašení
školního řídícího člena za školu, když žáci
současně hledají svého řídícího člena
a řídícího člena svého řídícího člena

čtvrtého čajového června - den hlašení
školního řídícího člena za školu, když žáci
současně hledají svého řídícího člena
a řídícího člena svého řídícího člena

čtvrtého čajového června - den hlašení
školního řídícího člena za školu, když žáci
současně hledají svého řídícího člena
a řídícího člena svého řídícího člena

čtvrtého čajového června - den hlašení
školního řídícího člena za školu, když žáci
současně hledají svého řídícího člena
a řídícího člena svého řídícího člena

čtvrtého čajového června - den hlašení
školního řídícího člena za školu, když žáci
současně hledají svého řídícího člena
a řídícího člena svého řídícího člena

čtvrtého čajového června - den hlašení
školního řídícího člena za školu, když žáci
současně hledají svého řídícího člena
a řídícího člena svého řídícího člena

čtvrtého čajového června - den hlašení
školního řídícího člena za školu, když žáci
současně hledají svého řídícího člena
a řídícího člena svého řídícího člena

Zlodějská

Zlodějská noc. - Měsíc tajně ořezává
jabloně.

Mráz píchá, jak když se našívá kobylí hlava
na koně.

Pod ledem se valí horká krev
z boku padlého horského jelena.
Pytlácká tma má kručení střev,
vyžírá mour, kamnům z kolena.

Hromnička za oknem neslyšně tepe,
plamenem křídla můr mne:
to láskou já rabuju tebe
a ty láskou rabuješ mne.

Zpěv kozlů

Bije podzim, těžkými jablinky o ze-e-em.
Ted' - slyšíš? ...ted'...a te-e-ed'.
Jako šutry pod pohřebním voze-e-em
hrkají srdce svou odpově-e-ed':

Více než vítr sad za pačesy
popadá nás, kozly, za rohy lánska.
Klečíme na předních, v očích dva běsy,
a řetěz u uší třaská.

Bradou nám trhá kozlí zpě-e-ev,
v šourku se varlata vrtí.
Slyšíme při tom píseň svých stře-e-ev,
o tom, jak smrdíme smrtí.

Bože, ó Bože, ó Bože-e-e!
Dej ulehnut v listí s podzime-em.
O šutr nabrus své milostné nože
a vem si nás k sobě, ve-e-e-em!

I. Část

Jinli s časydlo, když
jeval křížového lycabu sa
odlříq novývgti, nova Elberla osfán ob
Jenli čidlo žvivid on Ási
Mol pán, jenli, jenli
Ačká imyhan čestludy odón ob
ssořivo čestl, smrdó
Itel v dožlungsot, Ályssai císař ob
Asel můseden k tisem řas, mivéqs

utrid a čem řas. Ráx čmavé
zunisboq suseid odón
máyskij an měsni ži i Že
lomitabo dožlumax sed tis

III. Část

Při dechovce

Sedíš v zahradní restauraci u sklínky piva
a přes slzy vidíš, jak tvým dospělým synům
roztáčejí kolo štěstí.

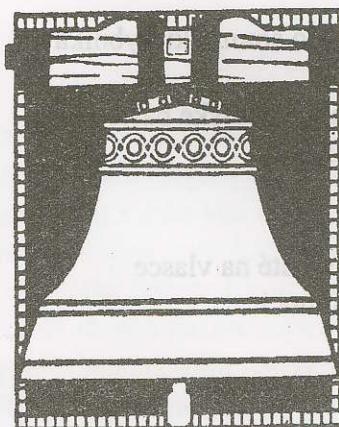
Nechce se ti věřit, že už nejsou děti
a že se tvé hrkavé srdce
za chvíli zastaví.

Sylvester

Zvon překovává hodinu.

Měl bys teď vynést tvář do polí
a nechat ji roztrhat větrem.
Ještě se podívat po mezích,
co zbylo z přešlého léta?
Pár pukaček,
krvavá drtina v jeřabinách,
zaschlé černidlo bezů.

Ještě pár kroků shořelou alejí,
popsanou vápnem až za kopec.
Tam už leden podupává,
u basy, brumlá z ní noc.

Vít Slíva, narozen roku 1951 v Hradci u Opavy, žije v Brně - Králově Poli. Zde také působí na gymnáziu jako profesor češtiny a latiny. V nakladatelství Blok mu vyšly dvě sbírky - „Nepokoj hodin“ (1984) a „Černé písmo“ (1990). Soukromým tiskem „Sora no kokoro“ (1987).

Petr Motýl

Mapky asfaltu a hvězd

Vlasce

vlasce nahozené do soumraku rybníka
rybí duše
za zvuku varhan v Rybářské baště
rybí duše na vidličce
Kriste
rybí Kriste
bílé rybí maso napjaté na vlasce
soumrak padá do noci
Kyrie eleison

Motocykl Pionýr

z Vokova k Potočišti
Nepomucký zarostlý olšemi křísnutý kladivem
Ohře šumí do srpna beton mostu
cikán jako hedvábný papír šustí na kole
a další dva drnčí na modrém zrežlém pionýru
šumí Ohře šumí vítr ve vrbách
ruka napřažená od řidítka
a pionýr táhne do kopce zářící tvář
slunce prostupuje mraky
sedem beránků a vytlučené statky
cikání mizí ve stuze aleje jabloní
smrad z výfuku nad asfaltem
v teplém podvečeru
kousek dál u Chocovic
osamělý kluk pije lahváč na lavičce
na trávníku
před domem s drobným prodejem

Vodárna

polykat loňské jehličí
mokré listí buků a úlomky okenních skel
v lese za tekoucími červenými vlasy

polykat šedé hodiny dne
zadrhávající se v krku
špičaté kosti fatamorgány pávů na střeše vodárny

z hadice bublající proud
kaluž mrznoucí kolem kmenů jabloní
třepetající se srdce
jako sýkorka v solných sloupech břízek

Všechno po ruce

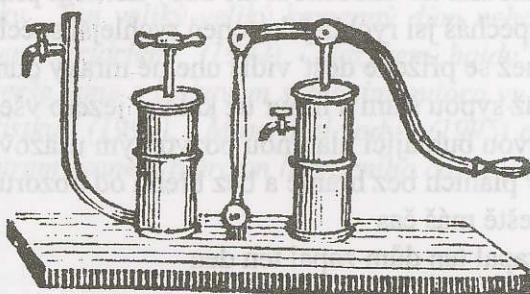
dmuchadlo flašku a šunku
a tyglík lopatku a brejle
šotka zpod závěsu
kýble s asfaltem a trychtýře
zprávy ze světa už na 67. kanále
kousek za duhou
vršící se mrtví
na stropním trámu svazek cibule

Hvězdy

tak jaké hvězdy dál mou cestou povedou
jaká znamení
jaký závěs se poodhrne
před bílou tváří osudu
v mé náhodě zvěrokruhu
tak jaké hvězdy dál mou cestou povedou

Na půdě

večeře na půdě
jako v muzeu
červotoč v trámech
beránek nadity mákem

Pískovec

vyvádí koně na zmrzlou louku
polyká stébla křemene a pískovce
topí se ve slatině
pod očima ujízdí svět jako tenký led
sníh jako třísky
jako třísky sníh

Čarodějka

zapal ten dům zapal ten den
tlustou sirkou vytaženou z ingotu z železa vařeného v hrnci
zapal a nedívej se zpátky neohlížej se oči ti sežehne
veliký požár vyfukovaný z plic hutí vykašlávaný jak krev
z hrtanů pecí syčí pára bílá pára z přetavených slin
jsou to tvoje sliny horké sliny jejich žár železo praská
jak pec která vybuchne nevydrží jejich žár železo praská
vaříš ho v hrnci foukáš na něj nosem hořící vzduch
neohlížím se zpátky oči mi sežehneš tělo spálíš
jako odpíchnutá tavba sežere kosti neopatrнě stojícího
a já stojím neopatrнě nakloněný v šedivém větru
z uhelných mraků valících sud nafty nad městem
spouštějí sirný déšť pálící sirný déšť pro sirný květ
vybuchující květ na haldách pokrývá celou plán
sirný květ a nad ním celík jedovatá žluť ve stráních
v nasypaných stráních odvalu s čouhající rzí trubek
s šoupaty a kohouty dýmícími jedovatým a dusivým plynem
vstup zakázán jako k tobě celé svahy se propadají
při sesuvech způsobených vnitřním požárem
celý kopec hoří napovrch neznatelně jako skrytá láska
neustálé hašení je nutné voda přitéká hnědým potrubím
vsakuje k srdci rozptýleně jako padající sníh
sotva se dotkne už se vypaří a další trubky odsávají plyn
jedovatý plyn a dusivý vaříš si železo v hrnci
do běla rozžhavenou rukou mícháš azbestovým prstem
zkoušíš ho ukousnout ale zuby horkem praskají
spěcháš jsi rychlá jako oheň rychlejší spěcháš jen spěcháš
než se přížene dešť vidíš uhelné mraky duní vozíkem nad městem
už sypou šlam a mour už kalové jezero vše zaplaví a utiší
svou bublající hladinou pozvolným usazováním v hlubinách bez hranic
v pláních bez hranic a bez břehů od obzoru k obzoru jen černý kal
ještě máš čas
zapal ten dům zapal ten den

Planety

Ten, kde vše svítí o maják kašárenského
žánrový obrázek
s ptactvem a se smrtí
v obnošených manžestrácích
s krkem s ukroucenou hlavou v ruce
cítíš tu hebkou dlaň
temperu
svobodu
a pohyb planet
jako drcená hrudka hlíny

Na poli se válí chlad, vynášen v pelestech šedivé krajiny,

zachytí na hřadě dozrávají kluci ranní any,

vlny plnou zpívajících křídel.

antem, které tu nakupil nevří chmel a v jeho života vlastním vlastním

červené kožené boty černého krále
a jeho bílé oči

lesknoucí se nočním Chebem

dřevěné trámy propadnuvšího se času
pořád mi mizíš
v mlze zářivek

v sandálech po rozpraskané hlíně chodím sám

pořád mi mizíš

v světlém koženém kabátě s třasněmi

s kapucou se střapcem

z etiopských zemí kráčí král

na rukou lod' se zelenou mušlí

a bílými pentlemi do otepí svazuje tmu

Jesou zničenou cestou k nemoci, dávno v civilu,

Ostromouc označel svou dříši nedlouho,

Nikdo té neplnímouká na pivo, sanitka nerachotí, ocháje s osudy...

Petr Motýl, narozen roku 1964 v Klatovech, vyrostl v centru Ostravy, dnes bydlí ve Zbuzanech u Prahy. Pracuje u geologické firmy, která se věnuje čištění spodních vod na nejrůznějších místech Čech. Z tohoto důvodu tráví značnou část roku v maringotce. Následy jsme od něj dostali zprávu z Kouta na Šumavě. Vydal sbírky „Ten veliký veliký kamenný dům nebo hrad tam daleko daleko v horách“ (1990), „Šílený Fridrich“ (1992), „Jazykem haldy“ (1993), „Černá pěna Ostravice“ (1995). Otištěné verše jsme s laskavým svolením autora vybrali z rukopisních sbírek „Pohlednice z Frýdku-Místku“ (1992), „Minerální vody“ (1995) a „Nitrolak“ (1996). Petr Motýl je spolu se svým bratrem Ivanem tvůrcem literárního časopisu „Modrý květ“.

Robert Fajkus

Vojenská sanita

Kytkový kopec

Petru Hrbáčovi

Kluk běží v teplákách po skluzavce větru,
na kopci blaženě ruměném lupinou a šípky.

Má ještě malý prostor v zorničce paměti,
ale celé království.

Zahrady bimbají hruškami, svrasklými babbkami, spočinutými dědky,
čas odkapává z provizorních rýn do jímek plných larev,

dráčků, strašidýlek a utopených pěnkav.

Ze stromů šeptají podivně blízké bytosti,
když padá tma a netopýři narážejí na měsíc.

Do hlíny lehl, k zurčení kořenů,
do hlíny čekající na teplá bříška prstů,

poslouchal podzemí.

Byla tam. Řeka. Valivá, hučící,
padala vesmírem černých hvězd do Božích úst.

A tak ho našla noc, spánek i sen:

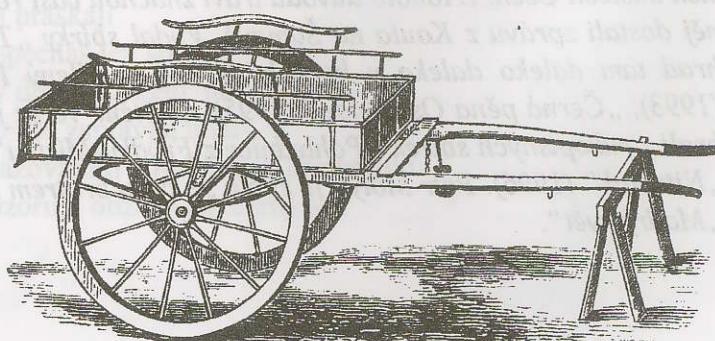
Kopec se točí jako tanečnice, vesele střílí z lopuchů.

Srdce se po něm rozběhne, dupe a dupe, srdce v kabátku,
dupe a chce si vystřelit, zestárlo,

svítí si už jen tesknou, mačká spoušť,

vytryskne rudý pramen,

vesmírná dlaň ho zachytí...

Vojenská sanita

Tam, kde vítr svítá o maják kasárenského komína
a padá dolů mezi baráky, čeká zelená terénní sanita,
trocha šrotu s kulhavým srdcem.

„Máme to v piči, špagy,“ dí vojín Kočka,
poplácá koňský motor, stoupne na plyn, sanita odfukne
a rozkluše se ven za svobodou.

Hřeji si zmrzlé ruce nad motorem,
les otevírá oči do ranního slunce,
vrrr, vrrr, jedeme, smýkáme,
však noční rum nám ještě barví dech.

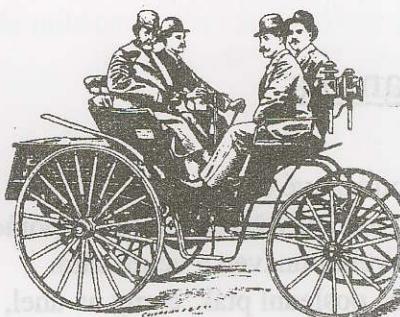
Na poli se válí chlad, vyrušen v pelestech šedivé krajiny,
vzadu jak na hradě dospávají kluci ranní sny,
zalezlé ještě v blahu teplých klínů,
jedeme vesnicemi, které tu nakupil nevrly chmelař v kocovině:
Újezd, Daskabát, Kocourovec, Přáslavice.
Vzletíme k nebi?
Anebo v náspu dokrvava rozmačkáme se?
Bůh sud', nevím. Zatím se do slunka zubím.

Z oparu rozprášeného zlata vyplouvá Olomouc,
nejprve věže jejích chrámů,
kostrbaté prsty rukou ochranných,
orloj cinká, dívky mažou do očí palčivou mast,
vozítka houká, řidič vyťukává jaro na klakson.
Rozvezem raněné, pojíme v hospodě,
zlatem piva dodáme lesku náladě
a zase zpátky, na Kozlov.

Jdeš ztichlou cestou k nemocnici, dávno v civilu,
Olomouc dozlácí svou další neděli.

Nikdo tě nepřemlouvá na pivo, sanitka nerachotí, neháže s osudy.
Ani ti hrkavě nenadlehčí duši.

Broukáš si: Nemám to tam, nejsem už špagy,
nejsem v pekle, nejsem v nebi,
nejsem nikde, moji řidiči.

Robert Fajkus, narozen roku 1957 v Brně - Řečkovicích. WELES se s ním seznámil v roce 1984, když se vstřetl s Vítězem Sírovou. Středa se od té doby stala jeho pro akceře WELESu synonymem nové poezie. Strojopisné sbírky Roberta Fajkuse: „První přání“ (1984), „Prstem v pinku“ (1989), „Neříkej mi vole, říkej mi Johny“ (1990).

Rudolf Kočkovi in vivo

Romanu Stuchlíkovi in memoriam

Podzimní země

Podzimní země v zahradách.
 Kvas ovoce vede tě rudorzmí vínem
 v tunelu omamném
 k starým boudám
 klinkavě vrzajícím v kostěném rozpadu
 svých okenic, zábradlí a střech.

Sebereš jablko,
 co přes plot spadlo do polí,
 a bolest znečitlivíš trpkou trnkou:
 špendlíkem nebeské švadleny.
 Šípkovým trním přes rudé slzy růží,
 kdysi panenských, projdeš do lesa
 a včichneš ho, jak slizce vrní.
 A jdeš dál, hrou slunce přes duby,
 kde kání ciferník
 kříklavě hledá kořist.
 Uzří tebe: Mrazivým ustrnutím hrůzy
 zve tě v ráj.

Samota

Jsou takové chvíle,
 jen jednou v životě, anebo napořád.
 Jsi velmi unaven a velmi sám.
 I ten poslední pták, černý na uhel,
 i ten zakrákal, zmizel
 a zbylo ticho.

František z Assisi, prozáblý na morek,
 počíná hladit sníh
 a z dlaní roste žena. Hladí ji,
 jako ji kdysi i Bůh hnět
 a hledal pro ni tvar.
 Velmi unaven a velmi sám.
 Prozáblý na morek zoufalství.
 Uléhá, svým tělem stiská sníh,
 a v duši zahrát, usíná.
 Jednou, anebo napořád...

Lopeník

Markovi Fenclovi

Příroda ... Dávná kolíbka bolavé duše,
nevěsta poutníkova šílenství.
Slyšíš prudký trysk větru v sedle,
chtěl by tě vytrhnout ven z člověka,
aby ses rozpjal do prostoru Boha.
Káně, kterou cloumá, před pokřikem vyčkává,
až v jejím ostrém oku přeteče nemilosrdná žlut'
hladinou tvých vin.

A vítr cuchá trávy, zavšivené pcháči, trnkami a šípky,
leze do prázdných šop, rozházených po údolí,
kam mrtvé duše těch,
kteří se uměli modlit a plakat jen po pálence,
vracejí se ržát.
Bez dorozumění.
Splaší se, utečou,
zvřílený modrý prach se snáší tmou
a vane do tunelu melancholie.

Příroda... Aby šílenství v tvé prasklé duši mohlo růst,
lhne se ve svahu barevná tečka malého chlapce,
urputně rázuje sadem.
Roztřesen vzdáleností,
rezonující v magnetu touhy možným přiblížením,
chceš na něj zavolat, mlčky však křičíš jen,
mlčky krákoráš.

Šustění. Šupiny hvězd v mělčinách vědomí.
Úlevné štěbetání vloček sněhových.
Zamykáš oči rosou dovnitř,
tam ve tmě kopce rýsuješ.
Ten dětský mraveneček po nich putuje.

Robert Fajkus, narozen roku 1967 v Jindřichově Hradci, pracuje jako obvodní lékař v Brně - Řečkovicích. WELES se s ním seznámil v Brně „U Hloušků“, kde sedává každou středu s Vitem Slivou. Středa se od té doby stala také pro autory WELESu synonymem slova poezie. Strojopisné sbírky Roberta Fajkuse: „První přelíčení“ (1988), „Prstem v písru“ (1989), „Neříkej mi vole, říkej mi Johny“ (1990).

Petr Maděra

Černá kuchyně

Večer na Mělníku

1

Stojím-li nad místem,
kde k sobě řeky přiložily rozťatá
zápěstí, kde povodně si nahrabaly
ze života lidí, jak nevzpomenout
na prababičku Ludmilu, která nechtěla
ani slyšet o své smrti. Vinařský kosíř,
věřila, nikdy neseřízne vše. Soutok
našich časů se děje v kůlně večera,
v té mezi polínky a harampádím ukryvala
Písmo. V háji tykadel a ulit.

Jednou farář odmítl její třešně
a žena vrásčitá a bosá hrde prošla návsí,
ozdobená těmi náušnicemi léta.
Královna svítku.

2

Nebe má pod palcem zahradu,
tu krásnou velkou zahradu,
v níž chvíli postojíš a zakořeníš. Zestárneš-li
pod modrým lisem,
budeš mít účast na klenuté krvi.
Podzimně rozjímám nad cáry těla
mého dědy, barevné listy jsou
rozházené po Kelských vinicích...
Zabil ho granát jako koňský pyj.

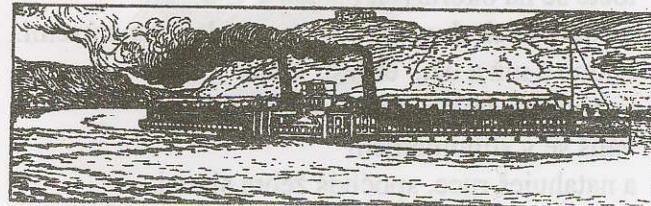
3

V dálce praskají větve...
Táta se strejdama na žebrících,
tak blízko hvězd,
očesávají poslední plody.
Ale pecky už necvrnkají po sobě,
nechávají si je na památku.

4

Vidím svou mámu,
toužebně zahleděnou na rozvodněnou Labe.
(Bělma jak bříška rybek,
leklých v mé sklenici u zdymadla.)
A cítím svěží vítr, řinčení
plesu na zámku, teploučkou holku
a tam, pod skálou, ve tmě
jen lehounce vnímám pohyb
nákladní lodi, proti proudu vezoucí
kamenné šminky noci.

5

Sedíme s tátou na zápraží.
Promaštěný svítek se převrací v pekáči.
Světlusky si nás našly, plaňkami
se dere nebezpečí. Přirazit hrdo okenicemi,
prošmátrat mateřsky místnost.
Pobít mouchy. Kdo mohl podpálit
vejminek ráje? Vinice jsou vlídné,
ale domek má podlahu
jinovatou harampádím. Zatuchlé skříně
po zemi pytlovina a zadřený šicí stroj.
Jen cesta do polí,
za humna, s klikou pomazanou
Frantou Struplem. Táta kouří,
před rumištěm podupávají dávní králíci
ve zrezlých kotcích, které svařoval,
nadřel se rád. Jedna třešeň zbyla
a tráva poléhá jak před lety.
Svolná ke všemu.

* * *

Udidlo zadírané
pod nozdrami povrchových dolů
se táhne z města. Na šňůru aut
navlékáme hodiny víkendu.

Pojďme pít! Nebo bloumat
dutými kůstkami uliček
nebo na výlet někam do polí
Než večerní tíseň padne
a světlo sporáku
živočišně vyvrhne sukni stínů.

Předvečer v pustině

Sráz se šlehá přes záda bičem potoka.
Slézáš do lesů, pronikáš k paloukům,
ó víly klokotavé, sved'te poutníka,
točte se na okoralých patách
v pačesatých drnech. Strže a poddolovaná území.
Hloub a níž a už... chrestí konce
kořenů bludných, prerývavě pospícháš,
válíš se v stihomámení
a natahuješ ruce, spočítáš žebra slunci,
vbořená střechou lesa.

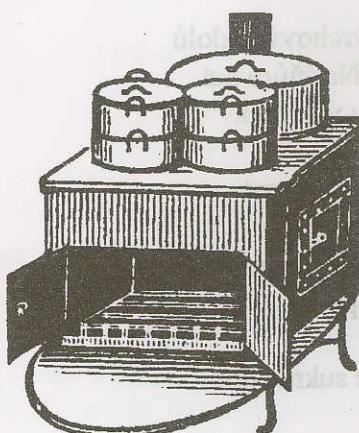
Nahota nemocných větví, stopy,
vypíchlé zraky bažin. Zůstaneš
do setmění strnulý
v komáří pitce.

Černá kuchyně

Starému baráku se úží hrdlo světlíku,
ty noční zvuky, šramot - už už vykopnout skla.
Stařena za zdí spí neklidně. Noc je nervózní
a okusuje si ten svůj jedinej nehét,
kterej občas dorůstá do úplňku.
Cizí čtvrt' s nohama švábů
čpí odblaněným mořem. Bez koupelny
jaksi předčasně vystoupí
pronajatá existence.

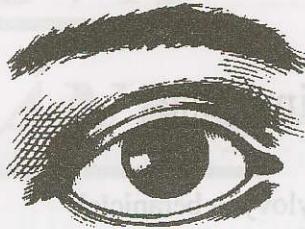
S půlnocí se nalodilo ticho.
Náhle taková radost
z čiré tekoucí vody.

V dálce praskají větve...
Táta se střídama us žebřicích,
tak blízko hvězd,
něčívají poslední plody.
Ale pecíky už nevrnkají po sobě,
nechívají si je na památku.

* * *

Je to hřich,
milovat se před dítětem?
Hodí se připomínat
okolnosti jeho ocitnutí?
Promodralé křečové stonky
na nohách podzimu...
Silueta polonahoty
v půlkruhu obzoru města. Dítě
se pořád snaží přijímat bílou,
i ve tmě
pase hrábátka.

Vedro

Ochrnul vítr.

Němka na rozviklaných nohách,
s podpažím oškubané krůty,
s vlhkým motýlem. Černými šrajtoflemi kvetou
tržnice prázdnin v bublinách asfaltu.
Plechová zastávka mé duše
zarytě mluví nápisu. Krůpěje třešní
trysknou po vpichu.
Něha má náplast na patách
a dálky stojí v hlavách postele.

Tančím přes kontury zářivých slin
na dejvickém nádraží,
včerejší poslední metro ve střevech.

Petr Maděra, narozen roku 1970 v Ostrově nad Ohří. Po několika rychlých změnách pobytu trvale zakotvil v Praze - Košířích. Pracuje jako vychovatel na konzervatoři pro zrakově postižené, ale jeho působnost zde se chýlí ke konci. Co bude dál, neví.

David Slabý: Brněnské imprese

Brněnské imprese

Tři cigáni ve stylových beranicích
v restauraci Styl.
Dva malé rumy, na záchod
a zase kopat na silnici.
Opilá stará žena,
v ústech násadu od krumpáče,
předvádí felaci
za smíchu okolních hostů,
ochotně platících vodkou
za jakoukoliv senzaci.
Za okny se občas mihne tramvaj
a zablýská v půllitrech
výhružnými pohledy manželek.

(Listopad 1995)

Podzim

Ivanu Blatnému
Kafe a cigareta
Jev letní zahrádce na Cihlářské.
 Stromy už jsou nakaženy podzimem
a čekají na lékaře...
 To je vítr,
 který vylečí zadarmo, dokonce ze svého,
 všechno, co je na podzimu krásného.

(Říjen 1995)

David Slabý, narozen roku 1977 v Kuřimi. Po maturitě na Gymnáziu na Slovanském náměstí v Brně nepřijat na FAMU (obor režie). V současnosti pracuje jako úředník v projekční kanceláři. Výhledově voják základní služby.

Moravský Krumlov

Stál jsem na skále
nad městem.
Tak nádherně vlitém do údolí
jak polévka do talíře.
Na vyhlídkovém místě
kámen místo písku
drobil špačky od cigaret.
A i kdybych skočil,
bůh by nic neviděl,
protože okna kostela
za mými zády
byla zazděná.

(Září 1995)

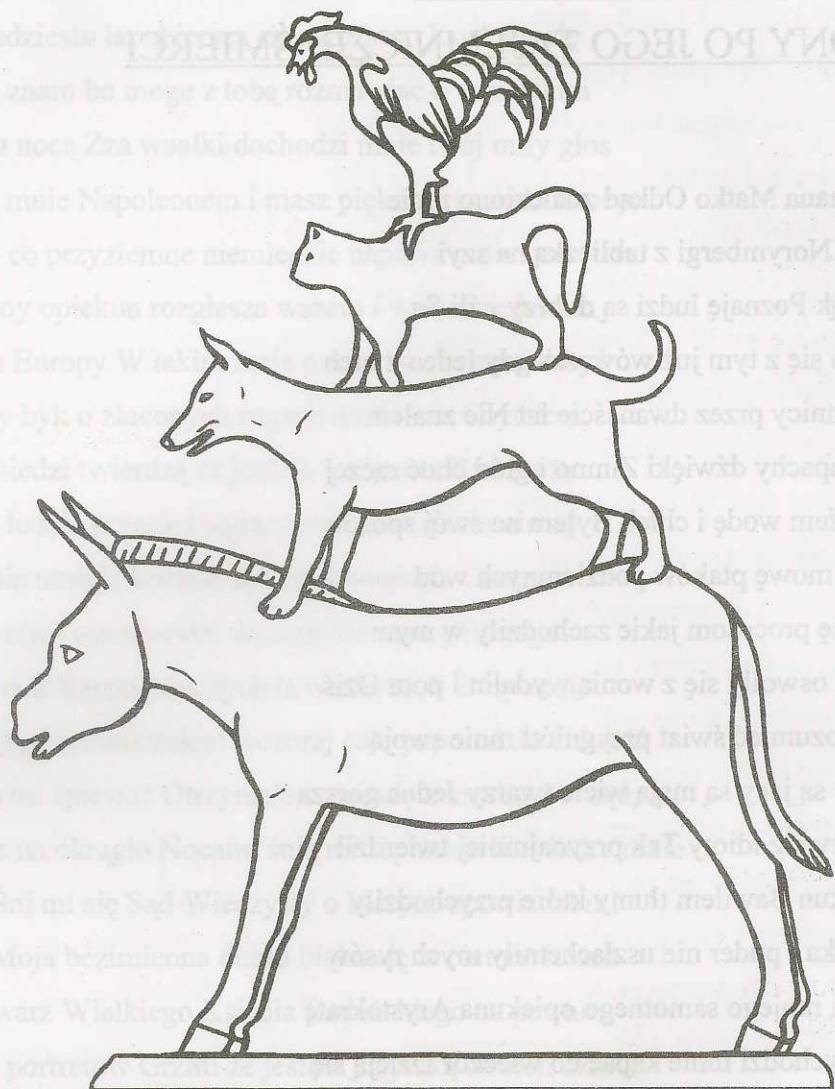
* * *

„...z dalekých básníků
pár veršů nazepamět.“

Ivan Blatný
Čínské básně,
zabarvené do vínova.
Aztécké hýřící květy
jak kontejner u hrbitova.
Americké, zkamenělé drogami.
Všechny plné dobrodružství,
které nevypíšeš metaforami.

(Říjen 1995)

WELESOVA OMALOVÁNKA

VYBARVI MNE !

Ať se na autory WELESU nikdo nezlobí. Nemohli jsme si pomoci. Omalovánky jsou pro nás skvělou kratochvílí, jež léčí pochmurnostě všeho druhu. A propos, nestává se také vám, že občas vidíte svět kolem sebe jenom černobílé? Nuže, chopte se pastelek, a hned budete pohlížet na vše jinak. I ty, posmutnělý básníku !

Renata Putzlacher

JEDYNY LIST KASPARA HAUSERA DO MATKI,
WIELKIEJ KSIĘŻNY BADEŃSKIEJ,
ODNALEZIONY PO JEGO TAJEMNICZEJ ŚMIERCI

Moja Piękna Nieznana Matko Odkąd znaleziono mnie
 na przedmieściach Norymbergi z tabliczką na szyi
 wędruję z rąk do rąk Poznaję ludzi są dobrzy i zły Są
 jacy są pogodziłem się z tym już wówczas gdy jeden z nich
 więził mnie w ciemnicy przez dwanaście lat Nie znałem
 liczb i liter tylko zapachy dźwięki Zimno i głód choć raczej
 regularnie dostawałem wodę i chleb Byłem na swój sposób
 szczęśliwy znałem mowę ptaków podziemnych wód
 przysłuchiwałem się procesom jakie zachodziły w mym
 ciele Moje nozdrza oswoiły się z wonią wydalin i potu Dziś
 przestałem siebie rozumieć świat przygniotł mnie swoją
 złożonością Ludzie są jacy są mają wiele twarzy Jedna gorsza
 od drugiej ja mam twarz idioty Tak przynajmniej twierdził
 mój pierwszy opiekun Bawiłem tłumy które przychodziły
 mnie obejrzeć Peruka i puder nie uszlachetniły moich rysów
 Mimo to rozczulam mojego samotnego opiekuna Arystokratę
 który osobiście przychodzi mnie kąpać co wieczór Dziej się
 wówczas ze mną dziwne rzeczy Mam dwadzieścia lat moja
 Nieznana Ukochana Matko a nie znam kobiet Stworzenia te
 pachną inaczej bez przerwy się śmieją lub leżą łzy Ten tryb
 życia szybko je męczy Wczoraj pocałowała mnie córka
 ogrodnika i nagle zacząłem płakać To nie był strach to
 nie był ból Profesor mój kolejny opiekun wyśmiał mnie
 Twierdzi że ludzie są wolni a ja mam być wolny od pokus

Umartwiam swoje ułomne ciało biorę zimne kąpiele
 Dużo się uczę ale nie jestem szczęśliwy Nocami marzę
 o mojej ciemnicy o świecie bez ludzi O razowcu i wodzie
 która już nigdy nie miała tamtego smaku Świece są drogie
 więc nauczyłem się pisać w ciemnościach Stąd te kleksy
 Moja Nieznana ludzie mówią że jesteś bardzo bogata
 że od dwudziestu lat ubierasz się na czarno Kocham cię
 bo cię nie znam bo mogę z tobą rozmawiać o wszystkim
 Zwłaszcza nocą Zza woalki dochodzi mnie twój miły głos
 nazywasz mnie Napoleonem i masz piękny francuski akcent
 Wszystko co przyziemne niemieckie napawa mnie wstrętem
 Mój kolejny opiekun rozgłasza wszem i wobec że jestem
 dzieckiem Europy W takim razie moim ojcem musiał być
 Zeus Biały byk o złoconych rogach na Krecie Czytałem
 o tym Sąsiedzi twierdzą że jestem kretynem Być może
 być może ludzie przecież są jacy są Z pewnością nie są
 dobrzy i nie umieją kochać Tak jak zwierzęta Coraz
 częściej z nimi rozmawiam wracam do mowy mojego
 dzieciństwa Z kotem nauczyciela w Ansbach który mnie
 przygarnął przemiauczałem wczoraj całe popołudnie Od dziś
 nie wolno mi śpiewać Otrzymałem posadę kancelisty w sądzie
 piszę więc na okrągło Nocami śnią mi się armie liter które mnie
 pożerają Śni mi się Sąd Wieczysty o którym opowiadał mi
 profesor Moja bezimienna dusza błąka się w ciemnościach
 Bóg ma twarz Wielkiego Księcia Badeńskiego na pewno
 znasz ją z portretów Grzmi że jestem zagadką swoich czasów
 Jestem zagadką dla samego siebie Casparus Hauser bez domu
 bez przeszłości Przyszłość coraz mnie mnie pociąga Moja
 Piękna Nieznana Ukochana Matko żegnaj Wracam do ciemnicy

Ansbach, 1829-33

DER TEMPEL DES RUHMES

„Du glaubst zu schieben und du wirst geschoben.”

(Myślisz, że sam popychasz, a to ciebie pchają.)

J. W. Goethe

Bettina von Arnim powoli kroczy po stopniach tej świątyni
 z dostojeństwem rażący u kobiety-dziecka Tajny radca
 Goethe bezzębny w kapciach i wełnianym szalu
 gestem ręki próbuje ją zatrzymać Trzeba mieć tupet
 żeby tak bez skrupułów zdążyć ku świątyni której sylwetkę
 po raz pierwszy zobaczył na kurtynie teatru w Lipsku
Der Tempel des Ruhmes Miał wówczas dziewiętnaście
 lat i już marzył o tych stopniach Bettina jeszcze nie von
 i nie Arnim zatrzymuje się W dole widzi sylwetkę mężczyznny
 o którym marzyła już jako dziecko Jakby nie było mógł być
 jej ojcem zważywszy sentymentalną przygodę matki *Blut*
ist ein ganz besonderer Saft W Weimarze zatem usiadła mu
 na kolanach i zasnęła Czyż może być bezpieczniejsze miejsce
 dla kobiety-dziecka To był pierwszy stopień który poczuła
 pod nogami gdy stanęła na ziemi I ten pierścień na palcu
 Pokażę go kiedyś wnukom a one poniosą go triumfalnie
 przez stulecia Także jej listy pięćdziesiąt wyznań miłości
 na które autor Wertera nie znalazł godnej odpowiedzi Poza
 jedynym słowem *allerliebste* po tamtym wieczorze
 w Teplicach gdy poczuła na swych piersiach drżące ręce
 starca O tak *das Ewig-Weibliche zieht uns hinan*
 Dwa kolejne stopnie I następne gdy na horyzoncie
 pojawił się Beethowen Brzydszy wprawdzie ale młodszy
 o te dwadzieścia cennych lat Bettina von Arnim naprędce
 szkicuje projekt pomnika wieszczka zapominając o jego
 kapciach i szalu Fotel stary Goethe o płomiennych włosach
 i rozkoszna Psyche przy jego kolanach Niezaprzecjalnie
 kilka następnych stopni Pomimo że nazwał ją natrętnym
 bąkiem Pomimo wszystko gra była warta świeczki Otrzeć

się o jego biografię przetrwać w cieniu Lotty Lili Zulejki
 Odwiecznej przyjaciółki von Stein Krystiany Vulpius
 rumianej żony I wreszcie smarkatej Ulryki którą olimpijczyk
 poznał w Karlsbadzie Marienbadzie który by zliczył te jego
 uzdrowiskowe porywy Ostatni stopień *Goethe's Briefwechsel*
mit einem Kinde Klasyczny chłód jego listów Trzyletnie retusze
 Bettina von Arnim mistrzyni falsyfikatu stoi przed drzwiami
 świątyni sławy Romantyczna kobieta-dziecko piękna jak anioł

Lekka

Mijely jí hladká, bukovýrazná tváře

Oči někdy z tváře na rty

KAFKA

Sedláček hlyz.

Nie trzeba nie wychodź z domu Świat nie wytrzyma
 tej niepewności W końcu wtargnie do twej samotni
 Tylko siedź i cały zamień się w słuch Nawet nie musisz
 słuchać Tylko bądź Sam na sam wśród oswojonych mebli
 sprzętów dywanów drobin pyłu Tych możliwych korników
 żyjących w doskonałej symbiozie z porami twoego biurka
 Śliniących się pajaków których tupot mąci błogą ciszę
 Świat będzie chciał wyprowadzić cię z równowagi Franz
 w końcu to o nim powinieneś pisać przed nim się korzyć
 jego opiewać On nie da ci spokoju Pełnzie teraz po podłodze
 smugą światła dzwoni tramwaj pomimo że uszczelnileś okna
 I ten zapach Praga pachnie jak roznamiętniona kobieta
 A przecież świat to kobiety świat to dzieci których nie pragniesz
 świat to tysiące rytuałów które każą ci opuścić ten pokój
 wyjść z domu chociażby po chleb Nie trzeba Franz Nie trzeba
 walczyć ze światem On i tak cię dopadnie Póki żyjesz

Renata Putzlacher, narozena roku 1966, bydlí v Českém Těšíně, je autorkou pěti básnických sbírek. Překládá texty písni H. Hegerové, K. Kryla a J. Nohavici, s nimiž připravila polsko-český komorní kabaret nazvaný „V kavárně ,Avion’“, která není...“. Je dramaturgyní polské scény Těšínského divadla.

DER TEMPEL DES RUHES

Jan TrojakPokus o scénář (1967)

* * *

Byly dvě.

Šly po náměstí - věrná jedna druhé, spojeny na věčnost vetchým provazem a svým stářím.

Stařena a její koza.

Říkala jí Elzo.

Shrbená kráčela vpředu. Zdálo se, že počítá nekonečné dlažební kostky.

Ústa se bezzvučně pohybovala.

Kletby, zaklínání.

Cítila se nesvá na náměstí plném lidí a automobilů.

Spěchala.

Musela tudy projít.

Byla to nejkratší cesta.

Jednou ročně.

Pohledy. Dopadaly na ni ze všech stran.

Úsměšky.

Přidala do kroku. Provaz se napnul. Elza, překvapená silou,

která ji táhne dopředu, zrychlila.

Stařena spěchala. Oči upřené do dlažby. Cítila, jak sem nepatrí.

Uráželo ji to.

Uráželo ji její stáří.

Oblečení.

Sešlapané boty.

Padající punčocha...

Zastavila se.

Potlačovaná bezmocnost jí stoupala do hlavy, provázena zoufalou zlobou.

Elza udělala ještě dva kroky a zůstala stát.

Uvolněný provaz kličkoval mezi dlažbou.

Koza přežvykovala prázdnou tlamou a lhostejně se dívala kolem.

Stařena přešlápla.

Zvedla oči.

Pomalu se rozhlédla kolem.

Domy, lidé, dlažba, auta, lidé, obloha, lidé...

Zadívala se jim do tváří. Zoufale hledala v tvářích vrásky.

Hledala stáří.

Míjely ji hladké, bezvýrazné tváře.

Oči jí těkaly z tváře na tvář.

Sklopila oči.

Sešlapané boty.

Sevřela pevně prut, který nosila jen ze zvyku, a pomalu se otočila k Elze.

Koza stála na místě.

Jednou ročně tudy šla.

Stařena zvedla ruku.

První rána byla nejistá.

Další již provázela zloba, nahromaděná v okamžiku hořkosti.

Náměstím se rozlehlo zoufalé koží mečení.

Bila.

Elza uskakovala, ale stařena ji pevně držela na dosah ruky.

Naposled, unavena, uhodila.

Klesla na kolena a objala bílý koží krk.

Rozplakala se.

Příští rok tudy půjdou opět spolu.

Jan Trojak, narozen v roce 1944, absolvent pražské UMPRUM, původně grafik, dnes významný slezský podnikatel a aviatik. V šedesátých letech spolu s M. Kováříkem vydává jako první poezii *V. Hraběte* („*Stoptime*“), spoluzakladatel těšínských jazzových festivalů. V poslední době se opět začíná ve volném čase věnovat grafice a fotografií.

PŘÍPISY, LITERY, INICIÁLY

Satyrův bratránek

- Táhni za moře k Velesovi! - kleli naši předkové ještě v šestnáctém století. Tam někde se prý nacházela výheň pohanského pekla, zámořský slovanský tartar. A Veles, všeobecně považovaný za rohatého bůžka stát, byl dle minění některých erudovaných autorů především bytostí sírou čpící, jíž byla funkce ochránce skotu přisouzena omylem. Za všechno zřejmě může svatý Blažej, patron stát, jehož jméno znělo ve staré ruštině Vlas, Veles. V devátém století byla Rus veskrze pohanská, a tak se nelze divit, že došlo k ztotožnění světce s bohem. Ať už to bylo jakkoli, tvůrci WELESu mají za to, že od čerta k popásajícímu se zvířecímu není daleko. Co třeba takový kozel? Jemu vděčí za existenci nejenom řečtí satyrové, ale i středověcí pekelníci. Dali jsme si tedy tu práci a vypsali pro čtenáře, jehož zajímá diabolický mistopis Čech, Moravy a Slezska, všechny názvy obcí nebo městských částí související s čerty, kozly a možná také s Velesem:

Čertoryje (Charváty, okr. Olomouc),
 Čertova Rokle (Mor. Třebová, Svitavy)
 Čertovka (Červené Pečky, Kolín)
 Čertyně (Dolní Třebotín, Č. Krumlov)
 Pekelce (Kroměříž)
 Pekelský Důl (Č. Kamenice, Děčín)
 Pekla (Cerekvice nad Loučnou, Svitavy)
 Pekliska (Příbor, Nový Jičín)
 Peklo (Heřmaničky, Benešov)
 Peklo (Kněžnice, Jičín)
 Peklo (Stružná, Karlovy Vary)
 Peklo (Kolín)
 Peklo (Raspenava, Liberec)
 Peklo (Vamberk, Rychnov nad Kněžnou)
 Peklo (Trutnov)
 Peklovce (V. Mýto, Ústí nad Orlicí)
 Pekloves (Železnice, Jičín)
 Ďáblice (Praha); a přidáváme mnohé
 Kozlovy, Kozly, Kozlovice, Kozlíky...

Tomu, že se čertů boji lidé dodnes, nasvědčuje výrazný pokles počtu obyvatel Peklišek, součásti Příbora. Žije zde pouhých sedm občanů (z toho tři ženy); z nich nikdo není v produktivním věku a ani ve věku od jednoho do čtrnácti let. Ještě v roce 1989 bydlelo na pekelné „samotě“ dvanáct lidí. V tom lze větrit jenom čertovinu... (bt)

Żywoty diabłów polskich (Biblioteka Welesa)

Ponieważ Weles nie jest srogim diabłem, ale przede wszystkim sprytnym i bardzo wesołym czartem - gospodarzem z północnego jaru, zainteresowała autorów czasopisma oryginalna książka Witolda Bunikiewicza „Żywoty diabłów polskich“. Została odkryta przypadkowo podczas wy sprzedaży starych tytułów w wędryńskiej bibliotece gminnej. Sto trzydzieści stronic rubaszej demonologii za trzy korony!

Uzyskane wydanie pochodzi z 1960 roku i jest trzecim z kolegi. Pierwsze wyszło w 1930 roku w Warszawie. Autor Witold Bunikiewicz (1884 - 1946) poświęcał się przede wszystkim poezji, jednak „sławę“ przyniosły mu dopiero „Żywoty“. W czasie pierwszej wojny światowej walczył na froncie czarnogórskim, został ranny, i co ciekawe, przebywał później jako rekonwalescent w Czechach, gdzie nawiązał kontakty z literatami, czego rezultatem jest tomik dobrych przekładów Współczesna liryka czeska.

Żywoty to dwanaście humorystycznych opowiadań, napisanych na podstawie rozproszonych podań i klecht ludowych oraz literackiej tradycji. Przebiegły czarty Boruta, Rokita czy Hejdasz, to wspaniałe postacie. A propos, na rzece Olzie za wsią Wędrynią, jeszcze przed wojną był młyn nazywany „Do Boruty“. (bt)

Petr Hruška - „Obývací nepokoje“ **(Sfinga, 1995)**

Výmluvy, důvody a „smutky tajemné jako karbenátek“ předkládá Petr Hruška (*1964) ve třiceti básních své sbírky, a to jako hodně studenou kuchyni. Nelze mi nevzpomenout na řadu osobních setkání, kdy Hruškova věta „Ubrus je bílý“ může znamenat jak „Dnes nemám čas“ tak „Za rohem jsou pašeráci“, přičemž o slovech vyřčených jinou osobou Hruška kombinuje obdobně. Komplikace, kombinace a neochota otevřít se čtenáři, tak vnímám jeho verše, kterým nelze upřít kultivovanost a cit pro míru, autor nezklouzavá k neohrabnostem, povrchnosti a kostrbatosti třeba takového Jakuba Zahradníka („Zavři oči a sni“) nebo Martina Davida („Listí pro jablko“) či k říkačkám Emila Hakla („Rozpojená slova“), abych zůstal u střední generace básníků, kam svým věkem Hruška už nepochyběně přináleží a kde už posvátné nadšení mládi nic neomlouvá.

Ve velice šikovně seřazené sbírce lze najít i pěkné básničky, jako je „Pondělí“ a „Kachle“, zanikají deset let staré a tehdy dojimavé „Zprávy z domova“ a „Vánoční přání“, vynikající je úvodní báseň „Kolem Ostrava“, bohužel s příliš snadno rozpoznatelným vlivem poetiky Ivana Motýla. Kresby Adama Plačka vyznívají stejně chladně jako většina veršů, na záložce obálky je možno přečíst si velkolepou pochvalu Ivana Wernische. Proč ne, obálka prodává a kšeft je kšeft, tady výtka v žádném případě nemůže směřovat k Petru Hruškovi, nýbrž k nejbásničtějšímu z básníků šedesátých let a k jeho zcela nepochopitelným názorům na současnou poezii (vycházím z těch publikovaných, jaké jsou soukromé, to nevím, lišáký advokátský Wernischův úsměv umožňuje mnohé výklady).

A ještě něco. V loňském roce vyšly v nakladatelství „Sfinga“ tři knížky tří autorů sdružených kolem ostravského sborníku „Landek“: „Obývací nepokoje“ Petra Hru-

šky, „Středověk“ Jana Balabána a „Drápy kamemů“ Jaroslava Žily. Při jejich vzájemném srovnání se mi jako zdaleka nejlepší jeví Žilova sbírka. I když její autor zůstává daleko za kvalitami předvánoční „Teď noci“ Martina Josefa Stöhra, snaží se Žila jako jediný z Ostraváků předat poklad svého srdce, jde mu o báseň samotnou a ne o literární hry či předvádění efektních tanců balancujících nad propastí prázdnosti. Jinak platí, co jsem napsal do „Modrého květu“ č. 8, z tvorby autorů z okruhu „Landku“ zaváni nepříjemný dech provincialismu, což o básnících z mnohem menšího města, než je Ostrava, - o Martinu Stöhrovi a Pavlu Petrovi ze Zlína - není možné říci ani náhodou.

Petr Motýl

Pavel Řezníček - „Cerf Volant“ **(Pragma, 1995)**

Nový román Pavla Řezníčka „Cerf Volant“ (čili Papírový drak, ukázku uvedl „Modrý květ“ č. 7) vyšel na počátku léta 1995 a není pochyby o tom, že z balíku současné české prózy, která se objevila v roce 1995 na pultech, je jednou z próz nejkvalitnějších, není-li ovšem tou vůbec nejlepší, absolutní jedničkou, která dobíhá s náskokem celého kola před ostatními. Správně anotace románu v „Nových knihách“ konstatuje, že je Pavel Řezníček autorem klasickým. Samozřejmě. Jako monutný masív klasické žuly ční prozaické dílo Pavla Řezníčka z české kotliny a jen občas si rukou z čela setře nenadále napadlý snih, je jakýmsi druhým Řípem, stejně dominantní jako ona čedičová kupa s rotundou na vršku. A stejně jako Říp je Řezníček panoramatem stabilním, téměř nemenným, a přitom vždy působícím a okouzlujícím.

Z řady Řezníčkových románů se vymykají jen realistické (a z mého pohledu vůbec nejlepší) „Hvězdy kvelbu“, všechny

ostatní fungují na velmi podobných principech fantazijních her a rozvířených představ, přičemž nikdy nechybí pořádná porce řežničkovské vtipné kaše. V nejnovější próze neschází ani obvyklé velkolepé finále, kdy se všechny postavy scházejí na jediném místě (tentokrát černá mše), aby knihu definitivně dorazily. Ze zmínek v textu se zdá, že byl psán v 90. letech, ale u Řežnička do rádků současnost proniká zcela svébytně přepracována, takže vlastně ani žádnou současnosti není. Totéž provádí Řežniček s místopisem, kdy je reálnými místy ovlivněn jen velmi volně, i když například z umístění sjezdu náměšicích do Mariánských Lázní by se snad dalo soudit na Řežničkův léčebný pobyt tamtéž (zde faktická připomínka: náměšicí přepravující se na svůj sjezd na střechách vagónů by při cestě z Prahy narazili na dva tunely, ale co jsou dva tunely pro náměšicné).

Přes zmiňovanou nevázanost konkrétním prostředím Řežniček dává k lepšímu obrovské množství informací z kdejakého oboru, takže se tentokrát dozvime leccos o satanismu i o staré čínské poezii a „Cerf Volant“ je i nevtíratelným a lehce stravitelným kapesním slovníkem. K použití však zatím poslední Řežničkovu knížku, která prošla knihtiskem, doporučuji především jako výborný román.

Petr Motýl

Vendryňský zámek

Autorům objemné knihy „Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku“ (Svoboda, 1983) zřejmě ani nestálo za to zeptat se vendryňských pamětníků, kde stával zdejší zámek, když ve své knize konstatuje, že jeho poloha není známa. Co nesvedli vážení vědci, musí uvést na pravou míru vendryňští patrioté, za které se samozřejmě autoři WELESu považují. Tedy zámek se podařilo s pomocí našich prarodičů úspěšně lokalizovat. Stával nedaleko za kostelem, říkalo se mu „Budzin“ a ještě

na začátku 20. století zde údajně strašilo. Dědeček jednoho z autorů WELESu si v zámeckých sklepeních dokonce hrával. A nejzajímavější zjištění na závěr: nad částí zámeckých sklepů má vystavěn rodinný domek nynější vendryňský starosta. Jak přiznačné. Stydte se, páni vědci...

Bogdan Troják

Jan Balabán - „Středověk“ (Sfinga, 1995)

„Vyblít se, až na to bude čas“, „bylo mu dobré, jako kdysi v tom svinském režimu“, „hrozivé místo temných mocností“, „drápal se vzhůru posraným svahem“. Takovými větami se to v Balabánově „Středověku“ jen hemží. Inu: takovej divokej a temnej ostravskej Jáchym Topol. Topolovi určitý talent, byť promarněný nedbalostí a nedostatkem soudnosti, nelze upřít. U Jana Balabána zůstává jen nedbalost a neohrabanost, zuřivé kopání kolem sebe, plivání na všechno a na všechny. A kdesi za tím bezmocný vztek, že novým výkupitelem lidstva není právě on.

Knižka velice přesně odpovídá obsahu a proklamacím sborníku „Landek“, kde je Jan Balabán jedním z vůdčích duchů, ke stejnemu okruhu patří i ilustrátor „Středověku“ Pavel Šmid. Obrázky s textem zcela souzni. Naivní, a přitom smrtelně vážně miněná mystika, močící chlap, temnota. Nevím ale, proč Pavel Šmid používá dvou nesourodých způsobů vyjádření uvnitř knihy a proč ještě jinak ztvární obálku.

Petr Motýl

Sebrané spisy Jana Skácela (Blok, 1995)

O tom, zda Jan Skácel byl, či nebyl básníkem s velkým b, není dle mého názoru třeba se zasvěcenějšími čtenáři poezie vůbec diskutovat. Zpráva, že na sklonku minulého roku brněnské nakladatelství „Blok“ připravilo první svazek Skácelova

básnického díla pro dospělé, jistě potěšila všechny jeho příznivce. Ty, kteří se o něm dozvěděli teprve nyní, jistě znepokojují zjištění, že kniha mizí z pultů (alespoň v Brně) velice rychle. Mnohem větší nesnáze však potkají čtenáře z menších měst, kam není kvalitní, umělecká, a tedy menšinová literatura prakticky vůbec distribuována. Zpět ale k Básníkovi a jeho knize. Obsahuje sbírky z let 1957 až 1968, a to „Kolik při-

ležitosti má růže“ (1957), „Co zbylo z anděla“ (1960), „Hodina mezi psem a vlkem“ (1962), „Smuténka“ (1965) a „Metličky“ (1968).

A měli jste již někdy možnost, přečíst si Skácelovy verše v polských překladech? Ne? Pak vám přejeme příjemný zážitek nad následujícím příspěvkem.

Vojtěch Kučera

O księciu poezji czeskiej - Janie Skácelu

(Władysław Sikora)

Jan Skácel pisał przed laty w swej „Malej recenzji o własnej śmierci“ (Host do domu, 1/63): „Jeśli raz wypadnie mi umrzeć, pojadę sobie po śmierć kolejką lokalną z Jindrzi- chowego Hradca do Nowej Bystrzycy. Będzie początek sierpnia, od św. Hanki zaś chłodne wieczory i ranki, zmierzch schodzi już o ósmej.

Muszę tedy ruszyć tuż po obiedzie, aby zdążyć za widna. Jeśli oczywiście nie zmieniono tymczasem rozkładu jazdy.

W takim razie oczywista nie warto by jechać [...] Do Nowej Bystrzycy dotarłbym pod wieczór. To już kury będą spać, na przystanku zaś poczeka mnie śmierć. ,Szybko, rób za widna' - podam jej dłoń. - ,Cały jestem połamany po tej podróży.'

Jeśli raz wypadnie mi umrzeć, wtedy się postaram, abym nie musiał nastawiać życia, zaś po śmierci se pojadę szczęśliwie do Nowej Bysrzycy.

Oby tylko tymczasem nie zmieniono rozkładu jazdy“.

W rzeczywistości wszystko odbyło się inaczej. Życie nie liczy się z literaturą, jeśli zaś zadba o nią, i jak to zwykle na sposób jednostronny, jego troskliwość wtedy przynosi żałosne wyniki! Po wielokroć odtąd zmieniano nie tylko rozkłady jazdy podmiejskich pociągów. Jan Skácel mianowicie - ongiś redaktor naczelný „Hosta do domu“, później szef kolegium oraz redaktor-eksternista działu poezji - ongiś nie zamieścił, a były to lata sześćdziesiąte, jakichś tam wierszy pewnego ideowego poety, ów poeta zaś został w latach konsolidacji przewodniczącym związku pisarzy... Nie trudno się domyślić reszty... Jan Skácel nie doczekał osobistej satysfakcji moralnej: umarł, wracając z porannego spaceru, na progu swego skromnego mieszkania przy Kotlarskiej 35a w Brnie - na dziesięć dni przed pamiętnymi wypadkami na praskiej Národní třídě. Teraz wszak wraca swoimi wierszami, wraca w omówieniach i wspomnieniach przyjaciół. Z „podrzednego poety regionalnego“, jak określił go tamten praski ideowiec, kiedy telefonicznie „ściągał“ z TV audycję „Chvilka z Janem Skácelem“, zrobił się twórca formatu europejskiego i światowego. „Tłamszony i szykanowany w domu, poza granicami znajdywał wielbicieli swej poezji“ - pisano po przyznaniu mu w słowińskiej Lipnicy nagrody tamtejszego związku pisarzy. Wygłosił w ten czas słynny tekst o swych ukochanych Morawach oraz o morawskim hymnie, który jego zdaniem stanowi pauza pomiędzy federalnymi składnikami poprzedniego hymnu państwowego: „Morawy są krajem niezwyczajnym, już z tej prostej przyczyny, że istnieją i nie istnieją; były onegdaż margrabstwem luźno związanym z królewstwem czeskim, dzisiaj wepchnięto je w obręb Czeskiej Republiki Federalnej, nazwę ich zaś spotyka się jedynie w ogólnokrajowych prognozach pogody oraz pieśniach

ludowych... "Wiele sobie potem z tego powodu napsuto nerwów tak w Brnie jak w Pradze, lecz Jan Skácel tak czy owak pozostanie w wdzięcznej pamięci swych ziomków.

Wracam często pamięcią do poezji Skácela i jego „małych recenzji”, kiedy tylko przychodzą mi na myśl lata sześćdziesiąte. Wszystko co Skácelowskie, każe mi szukać kontynuacji i przerzucać kładki nad wyrwami w czasie...

Nic właściwie nas nie łączyło - prócz mojego dlań uwielbienia i prócz „Dawidka”, to jest jego „Wierszy poświęconych pamięci Izaaka Babla”; przekładalem je wtenczas dla „Głosu Ludu”, w październiku 1968 roku. No i oprócz krótkiego z nim praskiego spotkania na zakończeniu zjazdu pisarzy w czerwcu 1969 roku: Jan Skácel przysiadł się na chwilę do „północnomorawskich” w klubie domu związkowego; akurat wyjeżdżał na zaproszenie norweskich pisarzy... Byliśmy wtenczas wszyscy przejęci i przygnębieni, wszczynano przecież tak zwaną konsolidację, na zapleczu zjazdowej mównicy na praskich Winohradach zaś doszło nawet do ideowo-literackich rękozyczów... Obiecałem Poecie odbitkę „Dawida”. Może potem dotarła do jego rąk, nie wiem...

Zachowałem w domu trochę numerów niepowtarzalnego „Hosta do domu” z tamtych lat. Sprawiają dziś wrażenie relikwii. Synkowie moi przez całe lata normalizacji odnosili się do nich jak do gwarancji, iż w państwie tym i z tym narodem najpewniej „można konie kraść”. Gość w dom - zresztą - Bóg w dom!

Jan Skácel

Modlitwa

Daj mi studziękę tuż pod lasem
Niegłęboką Tyle co wody w dłonie
w niej żabkę która czyści wodę

Jesienią zgarnę naspadane liście
Zimą się zatroszczę aby nie zamarzła
w sierpniu zaś zgromadzę tam
spragnionych ludzi

Wszystko już w twojej mocy
wydrażyć niepokaźny dołek z wodą
w którym by przejrzały się niebiosa

Słowa

Bywają też słowa rozpaczliwe i okrutne
jak jastrząb gdy pikuje
uderzając w białego drozda
a miałeś nam oszczęścić ich boże

Modlitba

Studánku dej mi blízko u lesa
A nehlubokou Jenom na dlaň vody
A do ní žabku která vodu čistí

Na podzim povybírám napadané listí
V zimě se budu starat aby nezamrzla
A v srpnu zavedu tam lidi žíznivé

A to je všechno Snad je v moci tvé
Udělat pro mne malý důlek vody
Ve kterém by se odrážela nebesa

Słońce metafory

Amunicje ze spiłowánym grotom
kule dum - dum
Chińczycy obrazowo nazywają w swojej
mowie:
te które otwierają się jak kwiaty

Władysław Sikora, narozen v roce 1933 v Bocanowicach. Patří mezi přední polské literáty české části Slezska, hovně tištěný i na polském břehu řeky Olzy. Je autorem řady básnických knih, z nichž sbírka „Lato“ (1966) patří nepochybně k básnickým skvostům. Jeho skácelovským překladům polština nádherně sluší.

Slabikář

„Nikdo prý neví, kde se vzalo těch šest- až deset základních otázek (přičemž základní je vlastně jediná), které kladl Marcel Proust svým přátelům a které vešly ve známost natolik, že si na ně později sám pro sebe odpovídal kdekdo.“ Tolik z knihy Věroslava Mertla „Kruhy pod očima (deniky, eseje, 1950 - 1993)“, kterou vydalo nakladatelství Arca JiMfa z Třebíče. Proč si tedy neodpovědět také a nenahlédnout do sebe se zvědavostí dítěte, které si v aktovce ze školy domů poprvé odnáší slabikář?

1. Co je pro vás vrcholem mrvní bídy?
2. Kde byste chtěl žít?
3. Jaký je váš ideál pozemského života?
4. Které chyby jsou ve vašich očích nejsnesitelnější?
5. A nejsnesitelnější?
6. Kterou historickou postavu máte v největší oblibě?
7. Kterým hrdinkám skutečného života se obdivujete nejvíce?
8. A které hrдинce imaginární?
9. Váš nejmilejší malíř?
10. Vyvolený hudebník?
11. Které vlastnosti si nejvíce ceníte u muže?
12. U ženy?
13. Čím se zabýváte nejradiji?
14. Čím byste býval chtěl být?
15. Která je podstatná vlastnost vaší povahy?
16. Čeho si nejvíce vážíte u přátel?
17. Čeho nejméně?
18. Jaký je váš sen o štěstí?
19. Co je pro vás nejvyšší strastí?
20. Kdybyste nebyl tím, čím jste, jaké povolání byste si vyvolil?
21. Které barvě dáváte přednost?
22. Kterou květinu máte nejradiji?
23. S kterým ptákem nejvíce sympatizujete?
24. Vaši nejmilejší spisovatelé?
25. Vaši nejmilejší básníci?
26. Váš hrdina?
27. Vaši hrdinové konkrétního života?
28. Vaše historické hrdinky?
29. Co nenávidíte v člověku nejsilněj?
30. Které historické postavy se vám nejvíce protíví?

31. Kterému válečnému činu se nejvíce obdivujete?
32. Jakou politickou reformu byste přál světu?
33. Kterým přirozeným talentem byste chtěl být obdarován?
34. Jak byste chtěl zemřít?
35. Váš současný duševní stav?
36. Vaše heslo?

Vojtěch Kučera

Petr Motýl - „Ledovka“ (Rukopis, 1995)

Po čtyřicáté či po padesáté sděluje Motýl stále totéž, stále vybledleji. Mnohokrát ohřívaná připálená hrachová kaše s vodou vydávaná za čerstvý řízek s petrželkou a plzeňským. Marně. Autor posedlý psaním, který si ani na chvíli nepřipustí, že špatná fotografie obrazu není totéž, co originál.

Za novými ostrovy poezie je třeba vyplovout s odvahou v srdci a vše zbytečné zanechat na pevnině. Zde se ovšem vytahuje kdejaká veteš ze starých půd, města z vosku, popelavé sfingy a jiná plesnivina. Nic než naivní lov orla dětskou špuntovkou.

Pavel Tykadlo

Pištěc, šumař, kostelník a žebráci

Je zajímavé, co vše se dalo vlastnit či držet na začátku 17. století. Paní Helena Mitmajerová z Blogotic, které tehdy patřila největší část Vendryňě, vlastnila 10 sedláčků, 8 zahradníků, 5 domkařů s polnostmi, 11 domkařů holých, 4 řemeslníky, krčmáře a (toto se autorům WELESu zdálo zvlášť poetické) pištce, šumaře a kostelníka.

Na začátku 18. století, kdy měla Vendryňě nanejvýš 1000 obyvatel, zaznamenaly urbáře rekordní počet 75 sirotků a na kostelní schody se muselo vejít 34 žebráčků! Vzpomeňte na to, Vendryňané, a nereptejte, když z vás v obecní hospodě loudí svůj penizek snad jediný místní bezdomovec...

Bogdan Trojak

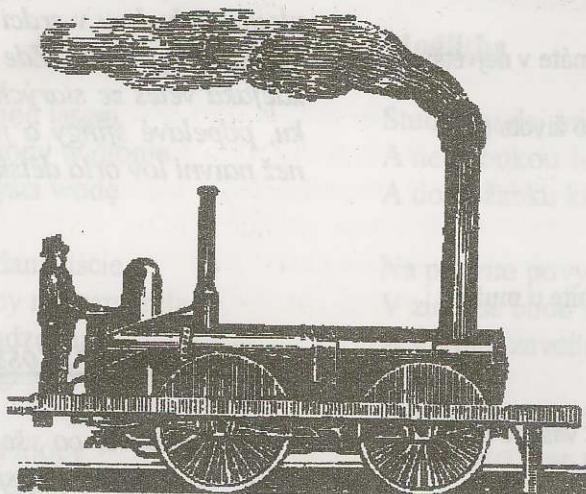
Železné dráhy počátkové

Protože redakce WELESu nejraději ze všeho cestuje vlakem, rozhodli jsme se vytvořit rubriku, jež bude věnována výhradně železnici a také všemu, co na dráze leží. Hned v příštím čísle WELESu pojednáme o trati č. 293, spojující Vidnavu s Javorníkem, po které již zřejmě od příštího roku lokálky jezdit nebudou. A je to škoda. Čím méně lokálek, tím méne poezie.

Dnes na úvod přinášíme vzpomínu starého budějovického učitele Hanse Merbellera na jízdu koněspřežkou Budějovice - Linec. Tato koňská dráha se začala používat roku 1827 a je zajímavé, jak nostalgicky již v roce 1899 vzpomíná Merbeller na staré časy, kdy „nebývalo žádného spěchu“. V souvislosti s tím nás napadá otázka: Copak se už dnes neumíme ani na chvíli zastavit a třeba padnout na kolena, když se v pokoji na koberci rozjedou po kolejích vlaky, jejichž vagóny můžeme ukryt v dlaních?

Ráno jsme vstávali dřív a šli na nádraží. Nebyly tu žádné čekárny, žádný peron, žádná nádražní restaurace. Byli jsme na rohu Piaristické a České ulice. V místnosti protějšího domu jsme si opatřili jízdenky a už jsme čekali na vlak. Byly to dva vagóny tažené dvěma za sebou zapřaženými koňmi. Tlačili jsme se, abychom získali místo v tak zvaných kabrioletech, jež byly umístěné vpředu a vzadu na korbě vozu, protože uvnitř vozu nebyl požitek z jízdy takový...

Po odjezdu z Holkova nás zprava zdravil sv. Jan a vpravo se blížily omlenické vrchy. Naše cesta vedla středem vesnice Zvíkov a už se nám otevřelo vlevo krásné kaplické údolí a napravo tehdy velmi oblíbené lázně Omolenice. Za nimi už byla další stanice Bujanov. Měli jsme hlad, a tak když průvodčí z vlaku vyvolal: „Bujanov, koláčová stanice!“, všichni cestující se rychle vybalili

ze svých přikrývek, aby přišli ke koláčkům včas...

Než se dojede do Třešně, a je-li hezké počasí, vlak zastaví na cestě a průvodčí vyzývá cestující k malé procházce do stanice.

A skutečně pěšky se tam dostanou dřív, než tam vlak sjede velkými klikatými serpentinami...

Již z Třešně musel být nás vlak rozdelen na dvě části. Každý vůz byl tažen jedním koněm. Vagón jel zalesněným údolím, zarostlými stráněmi, na mohutných obloucích mostů a viaduktů a často jsme viděli první díl našeho vlaku, jak před námi ujízdí, už na druhé

straně údolí.

... Tenkrát nebývalo žádného spěchu a vše bylo srdečnější. Právě jednou v těchto místech jako chlapec jsem při jedné jízdě viděl přímo u kolejí místo plné zralých jahod. Ukázal jsem je mamince a kočí hned zastavil koně a pokynul mi: „Vystup si, malej, a natrhej si!“ Až jsem si natrhal jahody, dal se vlak znovu do pohybu...

(*připravil Bogdan Trojak*)

PATRON TOHOTO ČÍSLAŠIGEDŽI CUBOIULICE PLNÁ PLÁŠTŮ DO DEŠTĚ

Jako by ke mně někdo
přiložil Geigerův počítac,
náhle to krátce, ostře zabzučelo.
Ale nebyl to počítac,
to se rozbučelo úvnitř moje tělo.

Liják v pozdní noci.
Myslím na to, že někde tam na venkově
určitě bude povodeň,
a měl bych už jít se ženou a dětmi spát,
ale nikdo není doma.

V temném pokoji
jsem o něco zakopl.
Byl to neskutečně veliký mrtvý tuňák.

Polekaně
jsem vyběhl na ulici,
neznámou ulici, plnou obchodů.
V obchodech po obou stranách,
ozářených elektrickými lampami,
nebyl jediný prodavač,
visely v nich pouze pláště do deště.

Kam oko dohlédne,
ulice plná pláštů do deště.

MEDVĚD

I když je půle března
dnes ráno napadla ohromná spousta sněhu
brodím se
tím sněhem těžce v holínkách
Tohle že jsou mé stopy takhle veliké?
Uprostřed Tokia je ze mne medvěd
Copak tu nejsou lidi
copak tu vůbec nejsou lidi?

CESTA

Přešel jsem kolem zahrady
květiny ale nevyprávěly vůbec nic
Ta cesta vedla
přímo na příkrý sráz
Na srázu
jen foukal vítr

SLUNEČNICE

Z plamene
narozený plamen výbuch ke slunci
květ
slunečnice

ŠIGEDŽI CUBOI (1898 - 1978) patří mezi zakladatele japonské básnické avantgardy, před válkou se účastnil anarchistického hnutí, později byl členem dadaistické i surrealistické skupiny, delší dobu se věnoval proletářské literatuře. Teprve po válce jde vlastní cestou a piše své nejlepší básně, zahrnuté do sbírky „Bálón“ (1959). Cuboi nebyl jen modernista, což dokazují jeho četná, průzračně čistá haiku. Básně, které uvádíme, přeložili M. Novák a J. Vladislav a jsou z českého výboru „Ulice plná pláštů do deště“ (SNKLU, 1963).

WELES

(TENTOKRÁT JAKO MALÝ SKALNÍ PTÁK)

Jaro'96

Časopis WELES vydává
Wendrynská Literárně-Éstetická Společnost,
zřízená pro Těšínské knížectví.

První číslo sestavili s pomocí svých přátel
Vojtěch Kučera a Bogdan Trojak.

Sazba a grafická úprava

Bogdan Trojak.

Vytiskla officina Gutenberk
Český Těšín.

Případné příspěvky je možno zasílat na adresy:

Bogdan Trojak, Vendryně 144, 739 94,
Vojtěch Kučera, Slezská 781, Třinec VI, 739 61.

